

Walka z bezrobociem między skutecznością i absurdem

6 sierpnia 2014

Od maja tego roku obowiązują przepisy, które zobowiązują urzędy pracy do profilowania pomocy dla bezrobotnych. Osoby zgłaszające się do pośredniaków dzielone są na trzy kategorie, a zakwalifikowanie do określonej grupy warunkuje to, jakiej pomocy urząd pracy udzieli w konkretnym przypadku. Niestety praktyka pokazuje, że profilowanie prowadzi często do absurdałnych sytuacji oraz realnej krzywdy osób bezrobotnych.

Przy przydzieleniu profilu bierze się pod uwagę dwa czynniki: „gotowość do podjęcia pracy” i „oddalenie od rynku pracy”. Profil I jest przydzielany osobom aktywnym, które nie wymagają pomocy ze strony urzędu. Z kolei dla osób trafiających do II profilu rezerwuje się najbardziej intensywne formy wsparcia – staże, dotacje, bony itp. Natomiast osoby, które są najbardziej „oddalone od rynku pracy” zostają przydzielone do III kategorii. Mogą one liczyć m.in. na zatrudnienie subsydiowane czy inne specjalne formy wsparcia.

W praktyce profilowanie rodzi wiele problemów. Przede wszystkim system klasyfikacji jest nieprzewidywalny, a wyniki profilowania bywają zaskakujące nawet dla urzędników. Jeżeli osoby wykazują dużą chęć podjęcia pracy najprawdopodobniej zostają przydzielone do I profilu. W konsekwencji nie dostaną od urzędu praktycznie żadnej pomocy, nawet jeżeli jej potrzebują.

Z kolei w przypadku osób zakwalifikowanych jako „najbardziej oddalonych od rynku pracy” formy pomocy powinny mieć „specjalny” charakter. Wynika to z faktu, że do profilu III trafiają często osoby wymagające wsparcia psychologicznego czy prawnego. Nowa ustawa przewiduje możliwość dostarczania takich form pomocy. Jednak władze samorządowe nie mają obowiązku ich

organizowania. W praktyce zdarza się więc, że urzędy pracy nie mogą ich w ogóle zaoferować. Przyczyną są oczywiście bardzo ograniczone środki finansowe. Osoby z „trójką” – pomimo wielu życiowych problemów – zostają więc pozostawione same sobie.

Innym problemem, który ujawnił się po wdrożeniu nowych rozwiązań prawnych, jest brak możliwości odwołania się od przyznanego profilu. Przepisy mówią o tym, że danej osobie można przydzielić inny profil, gdy „nastąpi zmiana w sytuacji bezrobotnego”. Takie działanie może zostać zainicjowane przez urzędnika lub samego bezrobotnego. Co jednak gdy nie zaszła żadna zmiana, a wynik profilowania jest błędny lub prowadzi do negatywnych – dla bezrobotnego – skutków? Niestety przepisy milczą na ten temat. Jak jednak donoszą media, osoby, które czują się pokrzywdzone wynikiem profilowania znalazły sposób na tą lukę w przepisach. Wyrejestrowują się z urzędu pracy, po to by zaraz ponownie się zarejestrować i przejść ponownie przez profilowanie. Znając już model odpowiedzi, liczą, że uda mi się zakwalifikować do upragnionej kategorii.

Taka praktyka jest jednak absurdalna i nie rozwiązuje żadnych problemów. Co więcej przepisy – w takiej formie – stanowią jawne pogwałcanie prawa do dobrej administracji oraz prawa do pracy. Obywatele powinni zawsze mieć prawo do odwołania się od decyzji urzędu, która negatywnie wpływa na ich sytuację życiową.

Fundacja Panoptikon na etapie prac sejmowych wskazywała na problemy, które mogą wyniknąć z przyjęcia nowych rozwiązań. Zwracaliśmy uwagę, że przepisy nie wskazują, jakie dane są brane pod uwagę przy profilowaniu ani w jaki sposób wpływają one na ustalenie kategorii. W lipcu tego roku opublikowaliśmy „Kwestionariusz do profilowania pomocy dla osoby bezrobotnej”. Dokument zawiera listę danych oraz pytań zadawanych osobom bezrobotnym, które wpływają na ustalenie odpowiedniego profilu. Niestety sam kwestionariusz nie odpowiada na pytanie, w jaki sposób konkretne informacje wpływają na przydzielenie danego profilu. Z kolei zgodnie z postanowieniami m.in.

Europejskiej Karty Społecznej władze – w ramach zapewniania prawa do pracy – powinny zagwarantować wszystkim równy dostęp do „służby zatrudnienia”. Podział obywateli na kategorie i ograniczanie konkretnym grupom pomocy trudno uznać za spełnienie tych wymogów.

Autor: Jędrzej Niklas

Źródło: [Fundacja Panoptikon](#)